Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Testamentum quotidianum peregrini

urn:nbn:de:bsz:31-300764

Visual Library

eſt quod ſequitur in libello quodã manu ſua ꝓpria conſcripto ſicut ⁊ precedentes due epiſtole.

N Omine patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti primit⁹ iuocato. Notũ ſit oib⁹ quoꝝ intereſſe poterit. ꝙ anno dñi. m. cccc.lxxviij. die. xxi. octobris. Nos. p. camerari⁹ ⁊ capitulũ eccleſie ſancti glõſiſſimi pauli lugd. cõceſſimus ⁊ concedim⁹ ꝑ pñtes ex certis ⁊ legitimis cauſis. venerabili magiſtro ⁊ dño Johã. de gerſon ſacre theologie ꝓfeſſori ⁊ cancellario pariſieñ ⁊ ſacerdoti remẽſis dioceſ. anniuerſariũ panis ⁊ vini perpetuũ more ſolito ꝑ nos annuari i dicta eccl'ia faciendũ ⁊ celebrandũ die. xiiij. decẽbris i craſtina videlicʒ ſancte lucie q̃ die feſtũ eſt celebre ſancti nicaſij remẽſis archiepiſcopi ⁊ in tali natus eſt mũdo ⁊ renat⁹ chriſto ꝑdictus Johãnes vt dic̃ anno dñi. m. cccc lxv. ¶ Cõceſſimus ꝑterea eidẽ Johi liberaliter locũ ſepulture in noſtris locis ad h̃ deputatis nec iã occupatis eligẽdi ꝓ ſe facultatẽ. In cui⁹ rei teſtioniũ ſigillũ noſtrũ duxim⁹ pñtib⁹ apponẽdũ. anno ⁊ die q̃b⁹ ſupra. Benedict⁹ deus fiat fiat. ¶ Finit.

Incipit teſtamentũ q̃tidianũ pegrini eiuſdẽ cãcell'. pariſieñ.

D Iſpone domui tue q̃ morieꝛ tu ⁊ nõ viues Iſa. xxxviij. Sicut homo pegre ꝓfectur⁹ in lõginquã regiõnẽ. ſolet cõdere teſtamentũ ⁊ copiã ſecuʒ ferre ſic agere nos ꝯuenit / q̃ nõ habem⁹ hic ciuitatẽ manẽtẽ ſed futurã inq̃rim⁹. Sit igit̃ ſub orõis typo quotidianũ pegrini teſtamẽtũ

¶ Teſtamentum pegrini.

P Ater. Ecce poſit⁹ ſum hic ⁊ nũc velut in articulo mortis. q̃m media vita in morte ſumus. Cõpario corã curia mie tue. cui me ſubmitto iugit̃ / ⁊ adeo cũ fiducia thronũ grẽ tue / vt miaʒ ꝯſequar ⁊ grãm iueniã in auxilio oportuno dũ tempus eſt miſerẽdi ⁊ hora ꝯparãdi. ¶ Da cõtinue mẽtẽ ſanã: da penitẽtiã verã da ſaltem in affectu cõiõnẽ ſacram. da ſiliter vnctionẽ ſctãm. da remiſſionẽ plenã. da ſanctoꝝ ꝯ ptãtes ꝯrias ꝯſolatõʒ. da in exitu vitã eternã. ¶ Et q̃m nudus egreſſus ſuʒ de vtero matris mee ⁊ nud⁹ reuertã illuc. Tꝑalia tꝑalib⁹ relinquo put ſpecificauero. Et reuertat̃ puluis in terrã ſuã vñ erat precor ad eccl'iaſticã ſepulturã. Et ſpũs redeat ad deũ q̃ dedit illum. Domine Jeſu ſuſcipe ſpiritũ meũ.

¶ Sequũtur modo conſideratões ſummarie ꝑ q̃tuor ꝑtes. ſuꝑ quotidiano pegrini teſtamento.

¶ Pria ps principal'. ¶ Conſideratio. i.

T Eſtari ſuadet illud ad ezechiã. diſpono domui tue. q̃ morieris tu ⁊ nõ viues. Illõ ꝑterea qd̃ ait Jacob. Juſtũ eſt ⁊c̃. Ut aliq̃n diſponam domui mee. Deniq̃ ne ꝑoccupat⁹ hõ Moriatur inteſtat⁹ / ⁊ vt vigilãs inueniat̃. Nec ꝑcraſtinet Quia q̃ nõ eſt hodie cras min⁹ aptus erit. Et q̃ police xveniã penitẽti nõ dat ſecuritatẽ cras viuẽdi. ¶ Scda teſtãdo curare ſolent hoies de bonoꝝ exteriorũ relictõne. De ſui corpis ſepelitiõe. De ſue aie cõmendatõe ¶ Tertia. tꝑalia vero linquũt̃. Vel ad certos vſus ſigillati deſignando vel ad aliq̃s vſus ſummatiʒ ſine ſpecificãdo. vel ad ea ꝑ derelictis ſaltẽ in ai preparõe reputãdo ¶ Quarta. ſepultura ãt q̃nq̃ ꝑcõſtituit̃. Preeligit̃ deo ⁊ hominib⁹ relinq̃t̃ ¶ Quinta teſtari volẽtib⁹ obſtant. Spes ⁊ amor diu viuendi ſicut i diuite cui dictũ eſt. Stulte hac nocte aiam tuã repetẽt a te Horror mortem cogitãdi. Juxta illõ O mors q̃ amara ẽ memoria tua. ⁊c̃ Zelus ſe ⁊ ſuos vel ſeviendicãdi. Nec ablata reſtituẽdi. Nec libidines ſuas deſerendi ¶ Sexta teſtãdo pro diſpoſitõe dom⁹ conſcie. p⁹ domũ corporis ⁊ ſubſtãtie corꝑalis ꝓdeſt freq̃ns mortꝭ iſtãtis recogitatio. Prodeſt humil'a iuſticia ad miſericordiã appellatio ⁊ orõ Prodeſt diligẽs coꝝ q̃ in morte fieri ſolẽt ꝑdiſpoſitõ ſeu ꝓuiſio Pro q̃b⁹ attẽdant̃ ſedula meditatõe. q̃ ſequũt̃ ¶ Septia dat ita q̃ viuax memoria mortis / cõtemptũ mũdi. vñ facile ꝯtẽnit oĩa / q̃ ſe ſp cogitat moriturũ. Dat euitatiõʒ pcti vñ ſapiẽs. Memorare nouiſſiã tua / ⁊ in eternũ nõ peccabis. Dat ſciam ⁊ ſecuritatẽ bñ moriendi. Nemo eni ſm vegetiũ id timet facere. ꝙ ſe nouit bñ didiciſſe. Hinc Amb. nec mori timeo / cũ bonũ dñm habeam⁹. Et ali⁹. ſi aliq̃n moriendũ eſt / cur non mõ: Rurſus memoria mortꝭ ponit hoieʒ velut ad hoſtiũ tabernaculi / exẽplo abrae. Et filioꝝ iſrl' in caſtris Et ſicut ad os ſpelũce / vt videat̃ dñs / exẽplo helie. Et velut i orizonte

mundi futuri/ad introitū ſuū/ꝛ ad exitū
carceris mūdi/ vt videat homo quo ten/
dere iugiter debeat. Hinc bñ iuſſuȝ eſt. vi
xeris hic ꝛ nūc velut hic ꝛ nūc moriturus

Secūda ps principalis

Clamamus in ſpū ſctō/ abba patꝛ.
Ex diuina inſtitutōe ꝛ dignatiōe
Ex creatione et recreatione et gu/
bernatōe. Ex amore ꝛ reuerētia ꝛ ꝑ neceſ/
ſaria ſubuentiōe. Scimus aūt patꝛ mi.
Pater ex q̄dam appropriatōe ex inamiſſi
bili. (Niſi ꝑ hoīem ſtet) poſſeſſiōe. Ut pte
rea ſtudeat homo deuȝ tanq̄ filiꝰ imitari
ne degener ſit/diligere ne ingratꝰ/ reuere/
ri ne ſuperbꝰ ſit. Ecce veniet hora dicit
xp̄s. ꝛ nūc eſt quādo mortui audiēt vocē
filij dei/ ꝛ hoc fit ī morte cuiuſlibet altero
triū modoꝝ/ ſ̄m triplex dei foꝝ vel iudici
um. Unū horrendū/ vbi ſedet iuſticia dā/
nans. Alterū duꝝ/ vbi ſedet iuſticia pur/
gās. Tertiū pium/ vbi ſedet miſericordia
indulgens. Conſiderabat dauid hoc tri/
plex iudiciū/ dū orabat. Domine ne in fu
rore tuo arguas me in primo/ neq̄ in ira
tua corripias/ in ſcdo. Miſerere mei dñe
quoniā infirmꝰ ſum/ in tertio. Conformi
ter ad hoc triplex iudiciuȝ/ audiet triplex
vox filij dei in morte. Una ad dānatōem
Diſcedite a me maledicti ī ignē eternū q̄
preparatus eſt dyabolo ꝛ angelis eius. Alte
ri ad purgatiōeȝ. Mittite eū in carcerē do
nec reddat vniuerſum debitū vſq̄ ad no/
uiſſimū quadrantē. Tertia ad ſaluatōem
Uenite benedicti patris mei percipite re
gnū qḋ vobis paratū eſt ab origine mun
di. Ecce. Notat certitudinē ꝛ oſtenſiuā
pn̄tialitatē. Grandē in bono vel in malo
nouitatē. Aut ammiratōem ſtuporē ꝛ ter
ribilitatē. Et ſ̄m hoc bñ dicitꝰ. Ecce mors
Quia nihil eſt morte certiꝰ. Nihil pn̄tiali
us/ quo ad ineuitabilitatē ꝛ neceſſitatem
rei. Quia nihil in bono vel in malo plus
nouū aut ſubitaneū propter inchoatiōeȝ
ſtatus immutabilis et eterni. Quia nihil
ammirabilius ꝛ terribiliꝰ propter incerti
tudinē finalis iudicij/ q̄m vltimū terribi/
liū mors/ ꝑſertim eterna. Poſitꝰ eſt hō
in articulo mortis. Per ꝯſideratōem itel
lectualē. Per quendā ſenſum affectualem
Per pn̄tiā effectualē. Unde ꝛ ſi aliq̄ ſit di
latō pro nihilo ꝛ ꝑ puncto reputaꝫ. In re
ſpectu eꝛnitatꝭ. In reſpectu ineuitabilita
bilitatꝭ. In reſpectu q̄tidiane deſectibi/
litatis. Preſertī in ſenibꝰ. Qn̄ aduespaſcit
ꝛ inclinata eſt iā dies huiꝰ tēpalis etatis.
aut qn̄ iā ſenij nox eſt in altera vigilia no
ctis ſero aut media nocte gallicantu/ aut
mane. Quando de primo/ dȝ ſol eternita
tis iuſtis oriri purgādis obnubilari. dā
nādis penitus eclipſari vbi cadet homo
a ſe ꝑ deſperatōem et ſub ſe ꝑ damnatiōeȝ
ꝛ per abiſſialem abſorptōnem.

Tertia pars principalis

Prouenieſ igitꝛ faciē dñi/ego pau/
perculus ꝛ petōr/ adeo cū fiducia
ad thronū grē dei vt miam ꝯſeq̄r
ꝛ grām inueniā/ in tempe oportuno. Dū
adhuc tēpus eſt miſerendi/ ꝛ tempꝰ acce/
ptabile. et annꝰ benignitatis. Dū inſup
adhuc hodie cognoīaturꝛ dies eſt ſalutis
Dum rurſus eſt hora cōparendi in curia
miſericordie/ que ſuperexaltat iudiciū ſeue
ritatis. Ad quā ſicē ad ſupiorē ꝑuoco ꝛ ap
pello cōfugio ꝛ cōpareo. Dū nōdum acce
pi a te deus tempus iuſticias iudicādi. ſȝ
hora eſt ſ̄m ezechielem ingemiſcēdi ſalu/
briter/ ſ̄m Jeremiā reuertendi ſuſceptibi
liter/ ſ̄m xp̄m in arbitros cōpromittendꝭ
penitētialiter. Adeo inq̄ cum fiducia.
Quia xp̄s dixit/ eū qui venit ad me nō ei
ciā foras. Quia noſtra ſoror ꝛ aduocata/
mater eſt gratie/ et regina miſericordie/ q̄
defendit iura huiꝰ iuriſdictōis ꝛ curie. q̄
rurſus Hierl̄m tota celeſtis/ q̄ eſt matꝛ no
ſtra aſſiſtit nūc ꝛ ītercedit ꝑ confugiētibꝰ
ad hanc curiā mīe. Adeo rurſus hic ꝛ nūc
cū fiducia ad thronū grē. Qm̄ offero me
volūtariū ſtare iudicio ſuo/ ꝛ pere iudica/
to. Offero me ſubijci velle legibꝰ huiꝰ cu/
rie/ q̄ ſunt dimitte et dimitteꝫ vobis/ pu
ꝯtineꝫ in euāgelio ſcriptū. Offero me nol
le diſcedere contumaciꝫ ab hac curia ſ̄m
voluntatē ſupioris rōis ꝛ vltro. q̄cq̄d in/
ferior ſenſualitaſ remurmurꝫ. quā ſuppli
co violenꝫ etiā compelli ꝛ ligari atq̄ fla/
gellari ne diſcedat. Quarta ps princip.

Poſtremo ſupplicatōneȝ formo ſe
pruplicē ad te deū patrē noſtrum
Pria. Da pater mi cōtinue mentē
ſanā. Ne ſeducaꝫ fantaſijs iſanis ꝛ illuſio
nibꝰ. Ne abſorbeaꝫ curis aut cōcupiſcen/
cijs corpalibꝰ. Ne obſideaꝫ demoniacꝭ op
preſſionibꝰ. Scōa. Da penitentiā ve/
rā. In cōtritōe ꝑ deteſtatiōeȝ pcti ꝛ amorē
iuſticie. In cōfeſſione ꝑ apitōeȝ petōꝝ/ et
cuiuſlibet neceſſarie circunſtantie. In ſa/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tiſfactōne ꝑ exercitiū abſtinentie orōnis ⁊ elemoſine. ¶ Tertia. Da cōmunionē ſacram realiter ſacramentaliter. aut ſaltē ſpiritualr̄ ⁊ effectiue. ¶ Quarta. Da vnctōꝫ extremā In actuali ſacramēto In effectua li voto. Aut ſaltē ī effectuali dono ¶ Quita. Da remiſſionē plenā Ex tua immenſa liberalitate. Ex clauiū eccl'iaſticaꝝ ꝑtāte. Ex ſancte matrēs eccl'ie vnitate ⁊ caritate ¶ Sexta. Da ſanctoꝝ cōtra ꝑtātes ꝯtrarias conſolatōem ¶ Dum acrius inſidiabunt̄ nequiſſimi calcaneo meo. Dum tota malignitate accuſabunt in mortis porta vel oſtio Dum occurret forte vehemēs aut noua peccatorū recordatio ⁊ infeſtatio. Tunc aſſis virgo benedicta/ in auxilio oportuno/ ⁊ vltima neceſſitate iuuās. Uel interceſſiue ⁊ impetratiue. Uel commiſſiue ⁊ imꝑatiue. Uel etiam vt potes ꝑſentialiter ⁊ cooꝑatiue/ iuxta ꝙ orat eccleſia' Maria mater gratie/ mater miſericordie/ tu nos ab hoſte protege ⁊ ī hora mortis ſuſcipe. Aſſis ⁊ tu angele meus adiutor precipuus. Aſſint et ceteri ſancti/ ꝗs ſepius ⁊ familiarius/ viuens ⁊ ſanus inuocaui et inuoco. Ne queſo deſerāt pauꝑ veſter/ ſi forte ꝟtus ſua defecerit. ſi mens conturbata nihil cogitauerit/ ſi corpꝰ velut mortuū languerit. Sed cōfortate virtutem/ illuminate mētem/ ſeruate ſenſualitatem. ¶ Septima. Da in exitu vitam eternam ꝗ̄ patria eſt/ ad quā ſuſpiro Quā deſidero et deſiderare concupiſco Quam velut in caligine quadam aſpicio/ ⁊ a longe ſaluto. Quam in lumine ratōnis ⁊ fides cōtemplor: quaſi celis apertis vidēs illic filium hominis et inde frater meꝰ eſt. et preſidiū/ amor ⁊ deſiderium/ ſuſceptor virtus ⁊ premium. Deniqꝫ redeat ſpiritꝰ ad deum qui dedit illum. Tanqꝫ ad donum eternitatis claritatis ⁊ felicitatꝭ Domine Ieſu ſuſcipe ſpiritum meū. qui vtiqꝫ tuus eſt/ iure redemptōnis: adoptiōis gratuite deſponſatōnis. Ac perinde dat ſpem firmā/ bonitas adoptantis. veritas promittentis. Poteſtas coronantis Ipſi gloria in ſecula. Amen. ¶ Finit.

¶ Teſtamentuꝫ peregrini metricum.

GRatia cui nomen confert inſigne iohānes
Aduena cognomen gerſon habere dedit.
Scire velit ſi poſteritas quo tempore natꝰ
Quoqꝫ renatus ſit/ calculus iſte docet
Mille quater centū vigintiquatuor annos
Quatuor adiciens dinumera domini
Sitqꝫ decembris lux menſis biſſeptima. ſextus
Et ſexagenis inchoat annus ei.
Solus porro deus obitus ſcit tempus ⁊ horam
Propterea ſecum ruminat iſta freques
Tu diſpone tui domui moreris neqꝫ viues
Plene teſtari et et vigilans morere
Uiteris hic ⁊ nunc/ velut hic ⁊ nunc moriturus
Orans dic redeat ſpiritus ad dominum
Ecce nouū grande ſtupidum videt exul et horret
Mortis ad aſpectum cor tremit/ ecce venit.
Ecce pater mi nunc et hic articulus meus inſtat
Quo morior/ pater et vt pater eſto pius
Eſto pius ſatis eſt dederis te/ diues abundo:
Te ſine deficio pauperior nihilo.
Tempus adhuc venie/ ſedes adeo pietatis/
Terret iuſticia/ ſubueniat pietas.
Mens vigeat. cor peniteat/ ſacra hoſtia paſcat
Crux olei liniat. plenaqꝫ ſit venia.
Sancti quos colui viuens/ morior: meus ad vos